

успіхів та невдач кожного члена групи, що сприяє взаємоконтролю та взаємодопомозі всіх членів групи. Зникають психологічні бар'єри між сильними та слабкими учнями. Такий підхід розвиває в учнів вміння співпрацювати з іншими людьми та проявляти ініціативу [3, с. 75].

Опрацьовується і особистісно-вольовий компонент завдяки діям складних психологічних механізмів, один з яких – **рефлексія**, через яку встановлюється ставлення учасника до власних дій і забезпечується перетворення цієї дії у відповідності до змісту і форми спільної діяльності. У ситуації спільної роботи з іншими учнями виникають і розвиваються рефлексивні моменти діяльності, зокрема дій контролю (самоконтролю), оцінки (самооцінки).

При навчанні у співпраці формується так звана **«умовно-динамічна позиція»**. Вона проявляється в умінні учнів оцінювати себе не з точки зору інших, а з різних точок зору у залежності від місця і функції у спільній діяльності, що є ознакою зрілої особистості.

Використання технології навчання у співпраці для формування лідерського потенціалу повністю співпадає з концепцією НУШ, тому упроваджується нами у практику роботи шкіл. Отримані результати будуть подані у наступних публікаціях.

Список літератури:

1. Майерс Д. Соціальна психологія. – СПб.: Питер. – 1999
2. Макаренко Н. М., Проскурова І. П. Переосмислення ролі шкільної освіти: психологічний аспект. Актуальні проблеми психології в закладах освіти. – Вип.10. – 2020. – С. 154 – 162
3. Ягоднікова В. В. Формування лідерських якостей старшокласників в особистісно орієнтованому процесі загальноосвітньої школи // Наука і освіта. – № 7–2004

*Корженко А. С., Черкашин А. І.
м. Харків, Україна*

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ – ЛІДЕРІВ

Проблема психічних станів привертає увагу вже багато століть. Роль станів в житті людини відзначали ще вчені старовини, такі як Аристотель, Авіценна та багато інших. Особливо гостро постало питання про необхідність профілактики несприятливих емоційних станів в ХХІ столітті.

Науково-технічна революція, поряд з великими прогресивними перетвореннями в суспільстві породила ряд явищ, що призвели до зростання психічних навантажень. Це і прискорення темпів життя, і значне збільшення інтенсивності розумової праці, збільшення кількості природних катаклізмів і загострилася екологічна проблема і т.п. За офіційними даними Міністерства соціальної політики, розладами психіки страждають 3% населення України.

Емоційна стійкість – одна з найважливіших умов забезпечення здоров'я, надійності діяльності, збереження високої психічної і фізичної працездатності в стресових умовах, якості взаємин. Показниками емоційної стійкості є: збереження у людини оптимістичного настрою, відсутність почуття страху, розгубленості, пригніченості та іншого при виникненні будь-якої загрозової ситуації.

«Емоційна стійкість – це така властивість особистості, яке забезпечує стабільність стенических емоцій і емоційного збудження при впливі різних стресорів» [1, с. 63].

Основний зміст поняття емоційної стійкості людини – це здатність успішно здійснювати складну і відповідальну діяльність в напруженій емоціогенній обстановці, без значного негативного впливу наслідків на самопочуття, здоров'я і подальшу працездатність.

Завдяки емоційній стійкості як якості особистості в екстремальних умовах забезпечується перехід психіки на новий рівень активності, яка дозволяє зберегти і навіть збільшити ефективність діяльності [2].

Це в першу чергу здатність особистості підтримувати динамічну рівновагу між збереженням адекватної поведінки в емоційно значущій ситуації і відновленням або підтриманням цілісності особистості, її комфортного емоційного стану після стресу.

При наявності емоційної стійкості у майбутнього психолога-лідера не виникає зайвого збудження або апатії, скутості, що призводять до погіршення розумових здібностей, порушення координації рухів, занепаду сил, погіршення самопочуття. Емоційна стійкість повинна поєднуватися з гнучким управлінням емоційним станом – здатністю людини створювати довільно потрібний настрій, змінювати рівень емоційного збудження [3].

Структурними компонентами емоційної стійкості психолога-лідера є ситуативна і загальна самооцінка, що виявляється в товариськості і врівноваженості поведінки, низький рівень невротичності і тривожності, емоційно-вольова та рефлексивна регуляція поведінки [4].

Ашихмина О. говорить про існування двох функцій емоційної стійкості: гомеостатична і адаптаційна. Гомеостатична функція емоційної стійкості виконує регуляторно-стабілізаційну роль і дозволяє підтримувати емоційний баланс, не допускаючи наростання емоційної напруженості. Адаптаційна функція емоційної стійкості дозволяє гнучко і адекватно

приспосуватися до нових або змінених зовнішніх умов або внутрішньому стану без негативних наслідків для особистості і професійної діяльності [5].

Отже, ґрунтуючись на вищесказаному, можна дати чітку відповідь, що емоційна стійкість відіграє дуже важливу роль в житті майбутнього психолога-лідера, яка формується в результаті виховання і самовиховання. Від емоційної стійкості залежить багато в чому самооцінка, стійкість до стресів, здоров'я і якість взаємовідносин. Таким чином, кожен майбутній психолог повинен в ідеалі володіти високим емоційним здоров'ям, щоб протистояти стресовим факторам, що оточують сучасну психолога. Соціальна нестабільність в нашій країні вимагає певного рівня внутрішньої емоційної стійкості, яка грає дуже важливу роль в житті майбутнього психолога-лідера. Знання особливостей емоційної нестійкості особистості може допомогти майбутньому психологу в справі профілактики можливих особистісних і емоційних порушень.

Список літератури:

1. Писаренко В. М. Роль психики в забезпеченні емоціональної устойчивости человека // Психологический журнал.– Т.7. – №5. – 1986. – С. 62 – 72
2. Черкашин А. І. Детермінанти емоційної стійкості фахівців екстремальних професій. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : Зб. наук. пр. / ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ // – Вип. 43 (47) : матер. міжнар. наук.-практ. конф.: «Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників», 14-15 травня 2015 р. – Ч. 2. Харків: НТУ «ХП». – 2015.– С. 166 – 175
3. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 2007
4. Аболин Л. М. Эмоциональная устойчивость и пути ее повышения. Вопросы психологии. – №4. – 1989. – С. 141 – 149
5. Ашихмина О. А. Эмоциональная устойчивость психологов системы образования на разных этапах профессионализации : Дисс. ... канд. психолог. наук. – М.: МГППИ. – 2010. – С. 219

*Лимар Д. С., Книш А. Є.
м. Харків, Україна*

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

РОЛЬ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ В РОЗВИТКУ ЛІДЕРСТВА

В процесі еволюції людства соціальні відносини ставали складніше. Суспільство розвивалося, формувало соціальні інститути та поступово